

Sygn. akt I ACa 740/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 marca 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Sławomir Jamróg (spr.)
Sędziowie:	SSA Barbara Baran SSO del. Izabella Dyka
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Marta Sekuła

po rozpoznaniu w dniu 11 marca 2021 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa P. L.

przeciwko Skarbowi Państwa-Zakładowi Karnemu w P.

o zapłatę i ustalenie

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 4 kwietnia 2019 r. sygn. akt I C 3194/17

1. **oddala apelację;**

2. **nie obciąża powoda kosztami postępowania apelacyjnego.**

SSO Izabella Dyka SSA Sławomir Jamróg SSA Barbara Baran

Sygn. akt I ACa 740/19

UZASADNIENIE

Powód P. L. w pozwie złożonym w dniu 28 listopada 2017 r. domagał się zasądzenia od Skarbu Państwa- Zakładu Karnego w P.:

- odszkodowania na podstawie art. 444 § 1 kc w wysokości 7.056 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia rzeczywistej zapłaty;

- zadośćuczynienia na podstawie art. 445 § 1 kc w kwocie 80.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia rzeczywistej zapłaty;

- renty w wysokości 2000 zł miesięcznie, z tytułu częściowej utraty zdolności do pracy, oraz zmniejszenia widoków powodzenia na przyszłość, płatnej od września do 10 – go każdego miesiąca, wraz z odsetkami ustawowymi w przypadku uchybienia płatności którejkolwiek z rat;

- kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu powód wskazał, że w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w P. został skierowany do nieodpłatnej pracy na terenie Gimnazjum nr (...) w P., gdzie w dniu 25 sierpnia 2016 r. uległ wypadkowi przy pracy. Powód w trakcie zakładania moskitiery spadł

z drabiny z wysokości 2,5 metra. Na skutek upadku doznał obrażeń.

W ocenie powoda, służba więzienna zaniechała wymogu szkoleń z zakresu bhp i to zaniechanie spowodowało wypadek objęty adekwatnym związkem przyczynowym, który spowodował szkodę majątkową i niemajątkową. Jako podstawę dochodzenia swoich roszczeń powód wskazał przepis art. 417 kc.

Uzasadniając żądanie zasądzenia renty powód podał, iż na skutek doznanych obrażeń nie jest w stanie pracować zgodnie z poziomem posiadanych kwalifikacji. Stał się osobą bez perspektyw finansowych swojej egzystencji. Również widoki powodzenia na przyszłość powoda uległy zmniejszeniu. Długotrwałe leczenie oraz trwale skutki urazu wpłynęły na plany życiowe powoda oraz dalszy jego rozwój osobisty i zawodowy. W ocenie powoda, w przedmiotowej sprawie zachodzą przesłanki zastosowania art. 444 § 2 kc , zarówno z powodu utraty zdolności do pracy zarobkowej, jak i z tytułu zmniejszenia widoków powodzenia na przyszłość. Powód podniósł również, iż jego interes prawny w ustaleniu przejawia się przede wszystkim w zakresie uproszczenia ewentualnej procedury dowodowej w zakresie zaistnienia związku przyczynowego pomiędzy wypadkiem, a szkodą, która może zaistnieć dopiero pewien czas po zdarzeniu.

Skarbu Państwa, reprezentowany przez Dyrektora Zakładu Karnego w P., zastępowany przez Prokuratorię Generalną wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej kosztów zastępstwa procesowego. Pozwany domagał się także , na podstawie art. 84 kpc- zawiadomienia o toczącym się postępowaniu oraz wezwania do wzięcia udziału w sprawie Gminy (...). Strona pozwana zakwestionowała powództwo, co do zasady, jak i co do wysokości. Zdaniem strony pozwanej, w świetle utrwalonego dorobku judykatury niezgodność z prawem w rozumieniu art. 417 § 1 kc oznacza wyłącznie sprzeczność działania lub zaniechania z treścią obowiązujących norm prawnych. Przepis ten uzależnia odpowiedzialność Skarbu Państwa od przesłanki szkody, związku przyczynowego oraz niezgodności działania lub zaniechania z normą prawną mającą na celu ochronę naruszonych interesów poszkodowanego. Ciężar dowodu wynikający z art. 6 kc w zw. z art. 232 kpc spoczywa na powodzie. W tym przypadku nie doszło do niezgodnego z prawem działania lub zaniechania przy wykonywaniu władzy publicznej, która uzasadniałaby odpowiedzialność Skarbu Państwa. Pozwany podkreślił bowiem, iż w okresie od 4 lutego 2016 r. do dnia 29 sierpnia 2016 r. osadzeni, zatrudnieni na rzecz Gimnazjum nr (...) w P., podlegali systematycznej kontroli przez funkcjonariuszy Służby Więziennej w P., w trakcie których nie stwierdzono, aby osadzeni wykonywali prace niezgodnie z zawartą umową. Osadzeni także nie zgłaszali uwag i skarg w czasie kontroli. Zdaniem pozwanego, nie sposób zatem przyjąć, iż w ramach działań podejmowanych przez administrację Zakładu Karnego w P. doszło do jakichkolwiek uchybień w zakresie nadzorowania warunków pracy osadzonych, z punktu widzenia ich zgodności z zasadami BHP. Tym samym, brak jest podstaw do przypisania Skarbowi Państwa, reprezentowanemu przez Dyrektora Zakładu Karnego w P. odpowiedzialności wynikającej z przepisu art. 417 § 1 kc. Nadto pozwany wskazał na konkretne zapisy umowy z dnia 30 grudnia 2015 r. dotyczącej zatrudnienia skazanych, z których wynika, iż obowiązek wyszkolenia powoda z zakresu BHP spoczywał na Gimnazjum nr (...) w P.. Pozwany podniósł, iż konsekwencją wykazania, iż w przedmiotowej sprawie brak jest bezprawności działania bądź zaniechania pozwanego Skarbu Państwa jest brak możliwości oceny uszczerbku doznanego przez powoda na skutek zdarzenia z dnia 25 sierpnia 2016 r.

Jednocześnie pozwany zakwestionował zasadność oraz wysokość poszczególnych roszczeń powoda. Pozwany wskazał, biorąc pod uwagę charakter uszczerbku doznanego przez powoda, treść orzeczenia o niepełnosprawności z dnia 27 czerwca 2017 r. w którym wskazano, iż sytuacji powoda nie zakwalifikowano jako wymagającej stałej i długotrwałej

opieki lub pomocy innych osób w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, a także stwierdzenie zawarte w zaświadczeniu lekarskim o stanie zdrowia powoda z dnia 24 maja 2017 r., w którym podano, że powód nie wymaga opieki osoby drugiej ze względu na niemożność samodzielnej egzystencji, nie sposób przyjąć, iż powód w okresie od 16 maja 2017 r. do 21 sierpnia 2017 r. wymagał pomocy przy czynnościach dnia codziennego. W ocenie pozwanego, brak jest podstaw do przyjęcia, iż dochodzona kwota tytułem odszkodowania obejmowała swym zakresem konieczne i celowe wydatki, pozostające w związku z uszczerbkiem doznany przez powoda. Zdaniem pozwanego, brak jest również podstaw do powiązania pomiędzy wysokością dochodzonego zadośćuczynienia, a krzywdą jakiej miał doznać powód w związku ze zdarzeniem. Powód wskazując na dokumentację lekarską powoda podnosił, iż wynika z niej, że proces leczenia P. L. przebiegał bez powikłań, a zastosowane leczenie i rehabilitacja rokuje poprawę stanu narządu ruchu i wyzdrowienie, co dodatkowo potwierdza fakt, iż stopień niepełnosprawności powoda został określony jako umiarkowany i ograniczony w czasie. Tym samym, żądana przez powoda kwota z tytułu zadośćuczynienia jest znacząco wygórowana. Pozwany zakwestionował także możliwość zasądzenia na rzecz powoda renty na podstawie art. 444 § 2 kc. Powołując się na dotychczasowe orzecznictwo, pozwany podnosił, iż poszkodowany, który zachował częściową zdolność do pracy, powinien ją wykorzystać. Zgodnie z treścią orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z dnia 27 czerwca 2017 r. powód jest osobą zdolną do pracy w warunkach pracy chronionej. Zdaniem pozwanego, twierdzenia pozwu dotyczące braku możliwości znalezienia przez powoda zatrudnienia należy uznać za nieudowodnione. Nadto, w ocenie pozwanego, powód nie przedstawił jakiegokolwiek materiału dowodowego, który wskazywałby zarówno wysokość spodziewanego wynagrodzenia odpowiadającego kwalifikacjom powoda, które uzyskiwałby przy zachowaniu pełnej zdolności do zatrudnienia, jak również kwoty, którą mógłby uzyskiwać w warunkach pracy chronionej. Dopiero porównanie obu kwot, pozwalałoby na ocenę adekwatności kwoty dochodzonej przez powoda tytułem renty. Powód nie wykazał także okoliczności świadczących o zmniejszeniu się widoków jego powodzenia na przyszłość, jako odrębnej przesłanki uzasadniającej roszczenie o rentę. Tym bardziej, że jak wynika z zaświadczenia lekarskiego z dnia 24 maja 2017 r. stan powoda rokuje poprawę stanu narządu ruchu i wyzdrowienie. W ocenie pozwanego, powód nie wykazał również interesu prawnego w ustaleniu odpowiedzialności pozwanego za szkody przyszłe, pozostające w adekwatnym związku przyczynowym z wypadkiem z dnia 25 sierpnia 2016 r. Powołując się na treść orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Krakowie pozwany podnosił, iż sama możliwość wystąpienia u poszkodowanego w przyszłość dalszych następstw zdarzenia nie jest wystarczającą okolicznością do uznania takiego interesu za wykazany. Roszczenie powoda o ustalenie na podstawie art. 189 kc jest także bezpodstawne z uwagi na treść art. 442¹ § 3 kpc, gdyż powód ma możliwość wystąpienia z powództwem przeciwko podmiotowi obowiązanyemu w ciągu trzech lat od ujawnienia się ewentualnych dalszych szkód w wyniku zdarzenia. Pozwany, z uwagi na zakwestionowanie zasady odpowiedzialności Skarbu Państwa oraz wysokości roszczeń dochodzonych przez powoda wskazał, iż ewentualne zasądzenie odsetek byłoby możliwe dopiero od daty wyrokowania.

Wyrokiem z dnia I C 3194/17 Sąd Okręgowy w Kielcach oddalił powództwo (pkt I) i zasądziła od powoda P. L. na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 5400zł tytułem kosztów procesu (pkt II).

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowił następujący stan faktyczny:

Powód P. L. odbywał karę pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w P. od 22 października 2015 r. do 16 maja 2017 r.

W dniu 21 stycznia 2016 r. powód przeszedł pozytywnie badania wstępne na stanowisko pracownika porządkowego przeprowadzone przez lekarza medycyny pracy. Badania te przeprowadzone były pod kątem prac porządkowych i pomocniczych, bez określania zdolności do pracy na wysokości. Powód na piśmie, dobrowolnie wyraził zgodę na podjęcie nieodpłatnej pracy. Następnie P. L. został skierowany do pracy w Gimnazjum nr (...) w P.. Pracę w placówce rozpoczął w dniu 4 lutego 2016 r.

Podstawą skierowania powoda do pracy w Gimnazjum nr (...) w P. była umowa o zatrudnienie skazanych, zawarta w dniu 30 grudnia 2015 r. pomiędzy Dyrektorem Zakładu Karnego w P. oraz Dyrektorem Gimnazjum nr (...) (...)w P.. W umowie, w § 9 ust. 1 zawarte były ustalenia dotyczące obowiązku przeszkolenia skazanych w zakresie BHP

przed podjęciem pracy, jak również prowadzenia szkoleń okresowych. Zgodnie z umową, obowiązek ten spoczywał na Gimnazjum nr (...) w P.. Gimnazjum zobowiązało się wystawić skazanym karty szkolenia BHP i po podpisaniu przez skazanego i szkolącego, przesłać niezwłocznie do Zakładu.

Paragraf 10 umowy stanowił, że Gimnazjum zobowiązane było zaopatrzyć skazanych w odzież roboczą, ochronną i sprzęt ochrony osobistej. Odzież ochronna i sprzęt ochrony osobistej, jak również narzędzia pracy miałyby być wydawane przed podjęciem pracy i zdawane po jej zakończeniu. Z kolei, zgodnie z § 11 ust. 1 umowy Gimnazjum nr (...) w P. zobligowane było do ubezpieczenia pracowników od następstw nieszczęśliwych wypadków związanych z wykonywaną pracą. Natomiast § 11 ust.3 obligował Gimnazjum nr (...) w P. do badania okoliczności i przyczyn ewentualnych wypadków skazanych w związku z wykonywaną pracą.

W okresie od 4 lutego 2016 r. do 29 sierpnia 2016 r. osadzeni, zatrudnieni poza terenem zakładu karnego na rzecz Gimnazjum nr (...) w P., podlegali kontroli przez funkcjonariuszy Służby Więziennej wyznaczonych przez Dyrektora Zakładu Karnego w P. jedenastokrotnie. Kontrole przeprowadzone były w dniach 10 lutego 2016 r., 31 marca 2016 r., 14 kwietnia 2016 r., 10 maja 2016 r., 23 maja 2016r., 10 czerwca 2016 r., 23 czerwca 2016 r., 12 lipca 2016 r., 25 lipca 2016 r., 10 sierpnia 2016 r., 24 sierpnia 2016 r.

W trakcie przeprowadzanych kontroli funkcjonariusze Służby Więziennej nie zgłaszali uwag. Nie stwierdzono, aby osadzeni, w tym powód wykonywali prace niezgodnie z zawartą umową. Osadzeni, podczas kontroli również nie zgłaszali uwag i skarg. Powód nie zgłaszał, że nie został przeszkolony w zakresie BHP ani nie informował, że wykonuje prace niezgodne z ich charakterem określonym porozumieniem, bądź że naruszane są zasady bezpieczeństwa świadczenia pracy. Powód dobrowolnie wykonywał swoją pracę. Warunki miejsca pracy osadzonych były zgodne porozumieniem i z protokołem z rozpoznania miejsca zatrudnienia osadzonych.

Przed osadzeniem w Zakładzie Karnym w P. P. L. pracował w branży remontowo- budowlanej. Podejmował także pracę w charakterze kierowcy. Na terenie Gimnazjum nr (...) w P. P. L. wykonywał prace porządkowe, oraz nieskomplikowane prace naprawcze w budynku i wokół niego. Celem pracy było utrzymywanie porządku i czystości wewnątrz budynku, obsługa i konserwacja sprzętu technicznego wykorzystywanego w pracy, wykonywanie prostych prac naprawczych wewnątrz i na zewnątrz budynku, pielęgnowanie zieleni na terenie nieruchomości, organizowanie stanowiska pracy oraz prowadzenie prac zgodnie z przepisami BHP, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska. W okresie letnim powód pielęgnował trawniki i rabaty kwiatowe oraz drzewa i krzewy. Natomiast w okresie zimowym odśnieżał oraz dbał o właściwy stan nawierzchni ciągów komunikacyjnych i parkingów. Na terenie budynku zajmował się nieskomplikowanymi naprawami, niewymagającymi kwalifikacji i umiejętności oraz utrzymywał podstawowy sprzęt gospodarczy w należytym stanie technicznym. Wykonywał także zadania i czynności pomocnicze, w stosunku do innych pracowników, polegające na pomocy w załadunku i rozładunku towarów, pracach magazynowych, ustawianiu mebli itp.

W dniu 4 lutego 2016 r., przed przystąpieniem do wykonywania prac na terenie Gimnazjum nr (...) w P., powód został przeszkolony w zakresie BHP. Nie została sporządzona dokumentacja potwierdzająca dokonanie tego przeszkolenia.

W dniu 25 sierpnia 2016r. powód wykonywał prace związane z zabezpieczeniem okna, zakładał na nim moskitiery. Powód wszedł na drabinę na wysokość ok.2 metrów. Jedną nogą stał na 8 stopniu drabiny, a drugą na parapecie, przytrzymując się za framugę okna. Był zwrócony przodem od podwórza. Jeden z więźniów stał obok drabiny. Po chwili ten mężczyzna odszedł. Drabina poruszyła się. Powód przestraszył się i zeskoczył z narzędzia pracy na ziemię. Doznał wówczas obrażeń.

Po wypadku powód odczuwał ból w obu stawach skokowych oraz w obu piętach. W trybie nagłym został przyjęty na Izbę Przyjęć Zespołu Opieki zdrowotnej w P., gdzie podlegał konsultacji chirurgicznej. Po wykonaniu badania RTG obu stawów skokowych i obu pięt stwierdzono u powoda złamanie pięty lewej. Zalecono założenie szyny Kramera oraz wdrożenie preparatu C.. Następnie podjęto decyzję o przewiezieniu pacjenta do szpitala w B., celem przeprowadzenia

badania ortopedycznego. Rozpoznano złamanie kości piętowej. P. L. został poddany akceptowalnemu ustawieniu odłamów. Zalecono powodowi nie obciążać kończyny dolnej lewej przez 6 tygodni, przeprowadzanie elewacji kończyny, okłady z lodem, kompresy z A., kontrolę w Poradni(...) za 7-10 dni, wdrożenie leczenia farmakologicznego.

Następnie P. L. został skierowany na leczenie operacyjne. W dniu 11 września 2017 r. zgłosił się do Zespołu Opieki Zdrowotnej w B., na Oddział (...). Rozpoznano u niego wieloodłamowe złamanie kości piętowej z jej rozwałkowaniem i przemieszczeniem odłamów względem siebie u stopy lewej. W dniu 13 września 2016 r., przeprowadzono u pacjenta otwartą repozycję złamania, wypełnienie ubytku kostnego przeszczepem kostnym mrożonym. Dokonano stabilizacji wielopłaszczyznowej drutami „K” i dwoma śrubami wolnymi (poprzecznie). Zabieg zakończył się pomyślnie, bez powikłań. Wdrożono wczesną rehabilitację pooperacyjną, usprawnianie przyłózkowe oraz naukę chodzenia o kulach bez obciążania operowanej kończyny. Po okresie obserwacyjnym pacjent w stanie ogólnym i miejscowym dobrym w dniu 16 września 2016 r. został wypisany z Oddziału. W związku z przeprowadzoną operacją, zalecono pacjentowi bezwzględny zakaz obciążania kończyny przez okres 10 tygodni, dalsze chodzenie z pomocą dwóch kul łokciowych. Najbliższą kontrolę wyznaczono po 10 dniach w Poradni (...) na usunięcie szwów skórnych. Zaplanowano usunięcie drutów Kirschnera z pięty stopy lewej za 8 tygodni. W razie zaś wystąpienia niepokojących objawów zalecono natychmiastową kontrolę lekarską. Wdrożono leczenie farmakologiczne.

Opatrunki rany były wymieniane codziennie w Ambulatorium przez pielęgniarki. Powód otrzymywał także opatrunki i środki do dezynfekcji rany do celi. Przy wymianie opatrunków obecny był lekarz przyjmujący w Ambulatorium, który oceniał na bieżąco stan rany pooperacyjnej. Rana goiła się bez powikłań. W dniu 28 września 2016 r. powód został przewieziony do Poradni (...) w B., gdzie usunięto szwy skórne. Lekarz ortopeda konsultujący osadzonego zalecił konsultację za 8 tygodni, w celu usunięcia drutów. Stwierdził również brak jakichkolwiek powikłań. Rana zagoiła się. Zalecono dalsze stosowanie opatrunków jałowych.

W dniu 25 października 2016 r. powód ponownie był konsultowany przez lekarza ortopedę w Przychodni (...) w B.. Skontrolowano gojenie się rany. Nie zgłaszano zastrzeżeń. Następną kontrolę ortopedyczną i usunięcie drutów wyznaczono na dzień 23 listopada 2016 r. W dniu 23 listopada 2016 r. powód został przewieziony do Poradni (...) w B., gdzie usunięto druty z pięty lewej stopy, zalecono dalsze obciążenie stopy na 50 % przez 4 tygodnie. Zalecono również ćwiczenia wykonywane przez osadzonego. W dniu 27 stycznia 2017 r. wysłano opinię o stanie zdrowia powoda z prośbą o wyznaczenie terminu do przyjęcia do Oddziału (...) Zakładu Karnego nr (...) w Ł.. Termin przyjęcia do placówki wyznaczono na maj/czerwiec 2017 r.

Powód był kilkakrotnie badany przez lekarza ortopedę pracującego w Zakładzie Karnym w P.. Lekarz nie stwierdził nieprawidłowości. Stan powoda był na tyle dobry, że w dniu 20 kwietnia 2017 r. poprosił on o zgodę na zajęcia sportowe na boisku. Jednak w obawie przed kontuzją odmówiono powodowi zgody.

P. L. został skierowany w dniu 24 maja 2017 r. do Poradni (...) Zespołu Opieki Zdrowotnej z B. na zabiegi rehabilitacyjne stopy lewej, w celu odzyskania funkcji ruchowej. Następnie odbył rehabilitację w warunkach ambulatoryjnych w ramach NFZ w (...) w K..

Zdarzenie z udziałem powoda, z dnia 25 sierpnia 2016 r. zostało zgłoszone dyrektorowi szkoły przez M. K. (1)-sekretarza szkoły. Kobieta o wypadku powiadomiła również Zakład Karny w P.. Dyrektor Gimnazjum nr (...) w P. w dniu 2 września 2016 r. powołał zespół powypadkowy w składzie: Ł. W. (specjalista do spraw BHP) oraz H. M.- zastępca dyrektora szkoły. Zespół powypadkowy przesłuchał świadków zdarzenia i zabezpieczył zapis z monitoringu dotyczący wypadku.

W celu sporządzenia karty wypadku i przesłuchania poszkodowanego,

w dniu 15 września 2016 r. Ł. W. wraz z przedstawicielem Zakładu Karnego w P. mł. chor. K. G. udali się do szpitala w B., gdzie przebywał powód. P. L. odmówił udzielenia jakichkolwiek informacji i wyjaśnień na temat zdarzenia, danych miejsca zamieszkania, nr PESEL. Oświadczył również, że informacje takie złoży osobiście po zakończeniu odbywania kary w Zakładzie Karnym w P., gdyż tak zalecił mu prawnik.

P. L. w dniu 15 lutego 2017 r. został wycofany z zatrudnienia realizowanego na rzecz Gimnazjum nr (...) w P.

Po wyjściu z więzienia powód kontynuował leczenie we własnym zakresie. Korzystał głównie z nieodpłatnej pomocy lekarskiej. Powód utrzymywał się

z zasiłku, korzystał również z pomocy finansowej swojej partnerki M. K. (2). W ostatnim czasie P. L. przez kilka miesięcy odbywał karę pozbawienia wolności na terytorium Francji, dokąd udał się samochodem osobowym. P. L. aktualnie przebywa w Polsce, zamieszkuje z M. K. (2), która utrzymuje powoda.

Decyzją (...) Zespołu Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

w K. P. L. został zaliczony do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym. Uznano, iż powód jest zdolny do pracy w warunkach pracy chronionej. Wymaga zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby. P. L. powinien także korzystać z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki. Orzeczenie wydano na okres do 30 czerwca 2020 r.

Przy tym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał bezzasadność powództwa, którego podstawy oceniał w aspekcie treści przepisów art. 445 § 1 kc w zw. z art. 417 § 1 kc a także art. 444 § 1 i 2 kc w zw. z art. 361 kc.

Sąd wskazał, że zatrudnienie więźnia u osoby trzeciej nie wyłącza odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkodę, jakiej więzień doznał przy pracy. Sąd odwołał się do art.121k.k.w. i podkreślił, że zatrudnienie skazanych stanowi zadanie władzy publicznej. Za zaniebdania funkcjonariuszy więziennych ewentualną odpowiedzialność ponosi Skarb Państwa na podstawie art. 417 k.c. Skazany ma prawo do świadczenia pracy z zapewnieniem bezpiecznych i higienicznych warunków pracy (art.116§1pkt4k.k.w.). W stosunku nawiązanym w wyniku skierowania do zatrudnienia, skazany świadczy prace na podstawie stosunku publicznoprawnego, a nie zobowiązaniowego. W przypadku zatrudnienia w podmiocie zewnętrznym następuje to w konsekwencji zawarcia przez zakład karny umowy z pracodawcą (§3pkt3 w zw. z §2pkt3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 lutego 2004 roku w sprawie szczególnych zasad zatrudniania skazanych). Zakład karny sprawuje nadzór techniczny, organizacyjny i ochronny nad skazanymi i odpowiada za skierowanie skazanych do zakładów pracy (w warunkach określonych przez przepis art.123a k.k.w.), w których nie zostały zapewnione osadzonym odpowiednie warunki bezpieczeństwa i higieny pracy. W tym wypadku administracja zakładu karnego, przekazując więźnia do pracy, zbadala jednak czy warunki pracy są zgodne m.in. z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy. Zdarzenie z jakim powód łączy odpowiedzialność pozwanego to zaniechanie przez służbę więzienną zapewnienia szkoleń z zakresu BHP, co w konsekwencji miało doprowadzić do doznania obrażeń na skutek zdarzenia z dnia 25 sierpnia 2016 roku. Takie szkolenie się odbyło. Sąd przywołał § 9 umowy z dnia 30 grudnia 2015 r. o nieodpłatnym zatrudnieniu skazanych na podstawie skierowania do pracy i wskazał, że na tej podstawie Gimnazjum nr (...) w P. było zobowiązane zapewnić skazanemu bezpieczne i higieniczne warunki pracy oraz przeprowadzać odpowiednie przeszkolenia skazanych w zakresie BHP przed podjęciem pracy, jak również prowadzenia szkoleń okresowych, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Jednocześnie zatrudniający był zobowiązany do sprawowania bezpośredniego nadzoru nad pracą skazanego (§ 3 pkt 6 umowy). Umowa stanowiła ponadto, iż skazani mają być zatrudnieni na wydzielonych odcinkach robót pod bezpośrednim nadzorem (§ 7 pkt 1 umowy).

Zdaniem Sądu powód nie wykazał, ani nawet nie zmierzał do wykazania, aby zakład karny nie nadzorował bezpiecznych i higienicznych warunków pracy w placówce oświatowej. Powód oparł zarzuty jedynie na braku szkolenia bhp. Powód przy tym także nie wykazał, aby placówka oświatowa naruszyła warunki zatrudnienia a zakład karny obowiązek nadzoru w tym zakresie, skonkretyzowane do zdarzenia wyrządzającego szkodę.

Sąd Okręgowy zauważył, że powód został uznany za zdolnego do wykonywania pracy na stanowisku pracownika porządkowego przez uprawnionego lekarza w dniu 21 stycznia 2016 r. Oceniając treść zeznań świadków S. S. – dyrektora szkoły, i Ł. W. specjalisty BHP, Sąd pierwszej instancji przyjął, że powód odbył szkolenia w zakresie bhp. Zwrócił uwagę, że przepisy Kodeksu pracy (tj. art.237³§2 k.p.), jak również rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (§6), przewidują dwa rodzaje szkoleń bhp: wstępne i okresowe. Szkolenie wstępne może mieć postać szkolenia wstępnego ogólnego oraz szkolenia wstępnego stanowiskowego. Szkolenie wstępne ogólne ma charakter powszechny i jest adresowane do każdego pracownika przed dopuszczeniem go do pracy. Szkolenie wstępne stanowiskowe (instruktaż stanowiskowy) jest adresowane wyłącznie do pracownika zatrudnionego na stanowisku robotniczym, na którym występują czynniki szkodliwe, uciążliwe lub niebezpieczne oraz do pracownika przenoszonego na takie stanowisko (§ 11 rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy). Stosownie do definicji zawartej w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, pracą na wysokości jest praca wykonywana na powierzchni znajdującej się na wysokości co najmniej 1,0 m nad poziomem podłogi lub ziemi. Przy pracach na np. drabinach, kłamrach, rusztowaniach i innych podwyższeniach na wysokości do 2 m nad poziomem podłogi lub ziemi należy zapewnić, aby: drabiny, kłamry, rusztowania, pomosty i inne urządzenia były stabilne i zabezpieczone przed nieprzewidywaną zmianą położenia oraz posiadały odpowiednią wytrzymałość na przewidywane obciążenie. Mając na uwadze wysokość drabiny i charakter wykonywanych prac (montaż moskitiery), wiedzą notoryjną są wymogi w zakresie bezpieczeństwa ich realizacji, w szczególności właściwe ustawienie i zabezpieczenie drabiny. Powód jest jednak osobą w dojrzałym wieku, z doświadczeniem zawodowym, w tym w pracach remontowo-budowlanych (w tym z wykorzystaniem drabiny), a zatem posługiwanie się takim urządzeniem jest dla niego znane i powinno zostać zastosowane. Powód wykonywał pracę na drabinie w asyście drugiego skazanego, który przebywał przy drabinie, ale wobec jej poruszenia się nie dokonywał jej stabilizacji. Wobec poruszenia się drabiny, obawiając się zsunięcia powód sam zeskoczył z parapetu na którym stał, przytrzymując się framugi. Jak wynika z dołączonego do akt sprawy nagrania z monitoringu, powód wszedł na drabinę na wysokość ok. 2 metrów, następnie jedną nogą stał na parapecie, przytrzymując się za framugę okna, drugą nogę postawioną miał na drabinie. Można zatem uznać, iż powód miał odpowiednie doświadczenie zawodowe i zdawał sobie sprawę, jak powinno się w sposób prawidłowy korzystać z narzędzi pracy, w tym przede wszystkim z drabiny.

Okolicznością bezsporną było, iż nie zostały sporządzone i przekazane zakładowi karnemu dokumenty potwierdzające szkolenie BHP powoda. Zakład karny przed zaistnieniem spornego zdarzenia nie monitował przedstawienia stosownych dokumentów pomimo obowiązku zatrudniającego wynikającego z porozumienia. Jednakże brak dokumentów potwierdzających odbycie szkolenia, nie determinuje odpowiedzialności zakładu karnego, o ile brak przeszkolenia nie był przyczyną uchybienia bezpiecznym warunkom wykonywania pracy, a funkcjonariusze więzienni nadzorując warunki pracy więźnia nie uchybili obowiązkowi zbadania czy warunki pracy więźnia są zgodne m.in. z przepisami b.h.p., a nie tylko właściwości zachowania skazanego w miejscu pracy. Kontrola świadczenia pracy przez powoda odbywała się w sposób systematyczny przez funkcjonariuszy służby więziennej, a jak sam powód przyznał, nie zgłaszał on żadnych zastrzeżeń co do warunków pracy, rodzaju świadczonej pracy. Powód nie jest osobą nieporadną lub która miałaby utrudnienia w wyartykułowaniu swoich potrzeb i egzekwowaniu praw jako osoby pozbawionej wolności. Powód nie wykazał, aby zgłaszał wartownikom nieprawidłowości co do warunków świadczenia pracy, zarazem przyznając, iż nie dokonywał takich zgłoszeń wychowawcy, funkcjonariuszom kontrolującym warunki świadczenia pracy, czy to w formie ustnej czy pisemnej. Sąd jednak nie dał wiary w tym zakresie zeznaniom powoda, bowiem powód wskazał, iż te informacje przekazywał wartownikom. Jednocześnie nie potrafił podać ich danych personalnych, aby ewentualnie te informacje mogły zostać zweryfikowane. Nadto, w ocenie Sądu wartownicy nie są osobami upoważnionymi do odbierania takich oświadczeń. Powód winien zgłosić odpowiednie uwagi do swojego wychowawcy bądź administracji zakładu, lecz jak sam przyznał nie uczynił tego. Ł. W. podał, iż w trakcie prac miał kontakt z powodem, który ani razu jednak nie zgłaszał do świadka żadnych zastrzeżeń czy skarg na warunki pracy.

Jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, charakter wykonywanych prac i warunki zatrudnienia, w tym warunki bezpieczeństwa i higieny pracy, panujące na terenie szkoły były zgodne z warunkami porozumienia

protokołem rozpoznania miejsca zatrudnienia osadzonych. Nadto zatrudnieni na terenie szkoły osadzeni kilkunastokrotnie podlegali kontroli funkcjonariuszy Służby Więziennej. Kontrole warunków pracy przeprowadzane były systematycznie kilka razy w miesiącu i potwierdzały one, że miejsce pracy powoda spełnia wymagania dotyczące zatrudnienia osadzonych. W czasie przeprowadzanych kontroli skazani nie zgłaszali uwag. Nie stwierdzono, aby osadzeni, w tym powód wykonywał prace niezgodne z zawartą umową. Jak wynika z zeznań świadków M. K. (3) i T. G.- funkcjonariuszy SW, powód nigdy nie zgłaszał żadnych zastrzeżeń, co do warunków pracy.

Wobec powyższego, ustalone w niniejszej sprawie okoliczności zdarzenia z dnia 25 sierpnia 2016 r. nie pozwalają na postawienie zarzutu bezprawnego działania Skarbu Państwa-Zakładu Karnego w P.. Pozwany w sposób prawidłowy sprawował nadzór nad warunkami zatrudnienia powoda. Przedstawione dokumenty w sposób jednoznaczny wskazują, iż u podmiotu zatrudniającego panowały bezpieczne warunki pracy, zgodne z obowiązującymi przepisami prawa. Natomiast przyczyną zaistniałego zdarzenia wyrządzającego powodowi szkodę był nieszczęśliwy wypadek, wynikający m.in. z nie zachowania przez powoda elementarnej ostrożności i rozwagi przy korzystaniu z drabiny. Nie zostało wykazane, aby pomiędzy podkreślanym przez powoda brakiem szkoleń b.h.p., nawet gdyby przyjęto, iż nie dopełniono tych obowiązków w szkole, a doznany przez powoda uszczerbkiem na zdrowiu nie zachodzi adekwatny związek przyczynowy, usprawiedliwiający przypisanie stronie

Sąd Okręgowy uznał, że powód nie wykazał zgodnie z rozkładem ciężaru dowodu twierdzeń, z których wynikałoby, że pozwany nie dopełnił określonego, skonkretyzowanego obowiązku, którego wykonanie było obiektywnie możliwe i zapobiegłoby szkodzie jak i nie wykazała istnienia przesłanek uzasadniających przyznanie na jego rzecz renty z tytułu utraty zdolności do pracy zarobkowej. Ponadto powód nie przedstawił żadnych dowodów na okoliczność wysokości żądanej renty i nie wykazał różnicy pomiędzy dochodami jakie mógłby uzyskać, gdyby zdarzenie szkodzące nie miało miejsca, a dochodami, jakie może on uzyskać po zdarzeniu szkodzącym. Podobnie nie wykazał wysokości dochodzonego zadośćuczynienia.

Sąd Okręgowy oddalił powództwo, nie znajdując podstaw do jego uwzględnienia w oparciu o art. 417 § 1 kc w związku z art. 444 § 1 i 2 kc i art. 445 § 1 kc.

Jako podstawę orzeczenia o kosztach Sąd Okręgowy wskazał art. 98§ 1 i §3 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniósł powód zaskarżając orzeczenie w całości i zarzucając:

1. Naruszenie prawa materialnego, a to:

a) art. 417 k.c. poprzez błędną jego wykładnię i przyjęcie, że w niniejszej sprawie nie zachodzą i nie zostały udowodnione wszystkie przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa, podczas gdy całokształt okoliczności sprawy wskazuje, że zostały one wykazane.

b) art. 6 k.c. przez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że powód nie udowodnił podstawy swoich roszczeń i przesłanek odpowiedzialności pozwanego podczas

gdy fakty te zostały należycie wykazane i są wskazane w uzasadnieniu skarżonego wyroku.

c) art. 361 § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że szkody, których doznał powód nie są objęte adekwatnym związkiem przyczynowym z zaniechaniem w zakresie przeszkolenia w zakresie BHP przez Zakład karny.

d) art. 116 § 1 pkt 4 kodeksu karnego wykonawczego, który daje skazanym prawo do pracy zgodnie z zasadami BHP

e) art. 123 a kodeksu karnego wykonawczego poprzez jego niezastosowanie i błędne przyjęcie, że w okolicznościach niniejszej sprawy Zakład karny należycie nadzorował zapewnienie szkoleń BHP powoda

f) art. 207 § 1 kodeksu pracy poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że Zakład karny nie jest zobowiązany do bezpośredniego przeprowadzenia szkoleń z zakresu BHP powoda i obowiązek taki może być przerzucony umownie

na zakład pracy, do którego Zakład karny wysłał skazanego, podczas gdy przepis ten nie jest wyłączony przez żaden przepis kodeksu karnego wykonawczego ani przepisów wykonawczych do niego.

2. Naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, tj.:

a) art. 233 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. poprzez błędną ocenę materiału dowodowego w postaci, załączonych do pozwu dowodów oraz zeznań powoda, z których jednoznacznie wynika, że roszczenia powoda są uzasadnione i zaistniały wszystkie przesłanki odpowiedzialności deliktowej Skarbu Państwa, w konsekwencji brak należytego uzasadnienia przyczyn nieuwzględnienia pełnego zakresu roszczeń powoda zawartych w pozwie;

b) art. 217 §1 i 2 kpc w zw. z art. 227 k.p.c. oraz 278 §1 k.p.c. poprzez oddalenie niezbędnych dla ustalenia wysokości zadośćuczynienia odszkodowania oraz renty dowodów z opinii biegłego psychologa oraz chirurga ortopedy, co do rozmiaru poniesionej przez powoda krzywdy i nie przeprowadzenie w tym zakresie żadnego postępowania dowodowego mimo wniosków dowodowych strony powodowej, które nie były objęte prekluzją dowodową.

2. błąd w ustaleniach faktycznych i bezpodstawne przyjęcie, że doszło do prawidłowego przeszkolenia BHP powoda przez Zakład kamy i brak tego przeszkolenia nie był objęty adekwatnym związkiem przyczynowym z wypadkiem powoda i ze szkodami spowodowanymi przez wypadek przy pracy.

Powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w zakresie pkt I i zasądzenie na rzecz powoda od pozwanego dochodzonych kwot z tytułu zadość uczynienia, odszkodowania i renty.

Nadto powód wniósł o dopuszczenie dowodów:

- z opinii biegłego z zakresu chirurgii urazowo ortopedycznej, na okoliczność określenia obrażeń doznanych przez powoda na skutek wypadku, długości leczenia i okresu rehabilitacji, czy organy uszkodzone w wyniku wypadku były sprawne przed wypadkiem, określenie zakresu niesprawności organów i trwałości doznanego uszczerbku na zdrowiu wraz z wskazaniem procentowego uszczerbku jakiego doznał powód w wyniku wypadku, jak również rokowań na przyszłość, co do stanu zdrowia powoda;

- z opinii biegłego psychologa na okoliczność poniesionej przez powoda krzywdy tj. ustalenia stanu psychicznego w jakim znajdował się bezpośrednio po wypadku, aktualnego stanu psychicznego jak i wpływu zaistniałej sytuacji na jego stan psychiczny w przyszłości.

Strona pozwana wniosła o oddalenie apelacji i o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Rozpoznając apelację Sąd Apelacyjny uznał za własne ustalenia Sądu Okręgowego i zważył co następuje:

Brak jest podstaw do uzupełnienia postępowania dowodowego o dowody zmierzające do ustalenia zakresu uszczerbku na zdrowiu powoda, w sytuacji braku wykazania bezprawności działania /zaniechania/ przy wykonywaniu władzy publicznej.

Jak słusznie wskazał Sąd Okręgowy skazany wykonujący pracę w zakładzie pracy na podstawie umowy zawartej pomiędzy zakładem pracy a zakładem karnym nie świadczy pracy w ramach stosunku pracy lecz na podstawie stosunku administracyjno-prawnego, istniejącego między skazanym a państwem (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 1970r.

III PRN 106/69). Zatrudnianie osób pozbawionych wolności następuje bowiem w trybie i na zasadach określonych w przepisach Kodeksu karnego wykonawczego (art. 121 i nast. k.k.w. w zw. z art. 1 ust.1 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności (według właściwego na chwilę zdarzenia t.j. Dz.2014.1116).

Niewątpliwie obowiązek poddania się przez skazanego na karę pozbawienia wolności przymusowi wynikającemu z rygoru jej wykonania stwarza po stronie zakładu karnego określone obowiązki nadzoru i zapewnienia bezpieczeństwa

osadzonych wykonujących pracę (por. wyrok z dnia 30 października 2003 r. IV CK 151/2002 LexPolonica nr 1630441). Ustalenia dokonane w sprawie nie dają jednak podstawy do oceny, że nadzór ten nie był wykonywany prawidłowo.

Zgodnie z art. 122 lit. „a” §1 kkw skazanego instruuje się o sposobie wykonywania przydzielonej pracy, szkoli w zakresie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisów przeciwpożarowych oraz obsługi maszyn i urządzeń. Nie oznacza to, że szkolenie to ma zostać dokonane w pełnym zakresie przez Zakład Karny. Przepis §4 Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U.2004.180.1860 ze zm.) wskazuje, że szkolenie w tym zakresie może być wykonywane przez jednostki organizacyjne prowadzące działalność szkoleniową w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy. Nie jest więc wadliwe zlecenie tych czynności zakładowi pracy, w którym skazany wykonuje pracę o ile zakład ten dysponuje odpowiednią kadrą uprawnioną wskazaną w §10 ust. 2 i 11 ust. 5 tego Rozporządzenia. Ustalenia wskazują, że Gimnazjum taką kadrą dysponowała, stąd nie jest zasadny zarzut, że takie przeszkolenie BHP powinno zostać dokonane w pełnym zakresie przez Zakład Karny.

Niewątpliwie jednak zaniedbano uzyskanie potwierdzenia pisemnego odbycia takiego przeszkolenia. Słusznie jednak Sąd Okręgowy uznał, że to zaniedbanie nie pozostawało w związku przyczynowo – skutkowym z wypadkiem, skoro dano wiary świadkom S. S. Ł. W. i K. G.. Świadkowie zaś niewątpliwie zeznali, że przeprowadzono szkolenie wstępne zarówno ogólne jak i na stanowisku pracy (tj. instruktaz stanowiskowy) k.k.107/2,126-127. Uznanie zaś wiarygodności jednej z grup przeciwstawnych dowodów nie narusza treści art. 233§1 k.p.c. To więc , że powodowi dano wiary jedynie częściowo i nie dano mu wiary w części w jakiej twierdził, że nie został przeszkolony, nie narusza zasad swobodnej oceny dowodów. Ocena dowodów w tym zakresie nie była nielogiczna w sytuacji, gdy powód jak wynika z zeznań funkcjonariuszy nigdy nie zgłaszał żadnych uwag. Trudno przyjąć wiarygodność zeznań powoda, że przekazywał on te informacje wartownikom w sytuacji gdy kwestie zasad wykonywania pracy uzgadniał z wychowawcą. Ponadto powód nie był w stanie określić, którym wartownikom zgłaszał zastrzeżenie tym zakresie a notatka służbowa z dnia 14 marca 2018r. zaprzecza by powód zgłaszała jakiegokolwiek zastrzeżenia. Dla Sądu drugiej instancji istotne jest także, że powód odmówił wyjaśnień w toku badania okoliczności wypadku. Jego zeznania wskazują , że ma on świadomość konieczności przeszkolenia. Także z powołanego przez Sąd Okręgowy faktu wykonywania w przeszłości przez powoda pracy w budownictwie można domniemywać, że musiał on przechodzić w przeszłości instruktaz wymagany dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych. Powód znał więc znaczenie szkolenia BHP. Trudno zaś uznać by tak istotnej informacji jak brak szkolenia powód nie ujawnił, gdyby rzeczywiście szkolenie takie nie zostało przeprowadzone. Z zeznań K. G., T. G. i M. K. (3), a nawet z zeznań samego powoda wynika też, że Zakład Karny wykonywał regularne, okresowe kontrole sposobu wykonywania pracy przez skazanych. Zakład Karny dopełnił więc miary należytej staranności.

Powód w Gimnazjum wykonywał podstawowe prace porządkowe. Nie zostało wykazane by sprzęt używany przez powoda przy tych pracach stwarzał zagrożenie dla użytkowników i osób przebywających w pobliżu i by nie posiadał od odpowiednich atestów. Z uwagi na fakt, że praca ta wiązała się z pracą na wysokości pow. 1 m powód musiał korzystać z drabiny. Powód nie wykazał jednak, by drabina , którą używał nie spełniała wymagań określonych w Rozporządzeniu z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U.2003.169.1650 t.j.) to jest , że nie była stabilna, nie zabezpieczała przed nieprzewidywaną zmianą położenia oraz nie posiadała odpowiedniej wytrzymałości na przewidywane obciążenie. Powód mógł podnosić zastrzeżenia w tym zakresie w ramach postępowania powypadkowego a tego nie uczynił. Tu zresztą należy podkreślić, że powód zeskoczył z drabiny, a ta zachowała stabilność. Nie zostało potwierdzone by powód pracował na wysokości wymagającej rusztowania.

Powód zaakceptował warunki zatrudnienia zgodnie z §6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 lutego 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad zatrudniania skazanych (Dz.U.2004.27.242 ze zm.). Na tej podstawie zawarto umowę z dnia 30 grudnia 2015r. (k.62), która przewidywała, że powód będzie wykonywał jedynie prace pomocnicze i porządkowe. Organizację tej pracy zapewniało zgodnie z §3 pkt 3 i pkt 6 umowy Gimnazjum , a jej pracownik miał pełnić bezpośredni nadzór nad pracami wykonywanymi przez powoda. Nie wykazano zaś by administracja zakładu karnego mogła i powinna uzyskać wiedzę o ewentualnej zmianie warunków wykonywania pracy, wymagającej poszerzenia szkolenia czy dodatkowych zabezpieczeń. Ustalenia zresztą nie są wystarczające do przyjęcia, że prace

wymagały od powoda wychylenia się poza obrys urządzenia, na którym stał, albo przyjmowania innej wymuszonej pozycji ciała grożącej upadkiem z wysokości. Powód zresztą nie spadł lecz zeskoczył z narzędzia pracy na ziemię. Nie wykazano żadnej zmiany sytuacji skazanego, objętej świadomością administracji Zakładu Karnego, mającej wpływ na zatrudnienie, które powinno wywołać ewentualne czynności w ramach nadzoru w zakresie ochrony bezpieczeństwa pracy powoda czy też w zakresie wstrzymania zatrudnienia lub rozwiązania umowy o zatrudnienie.

Powyższe wskazuje, że poza kwestia weryfikacji pisemnego potwierdzenia udziału w szkoleniu brak jest podstaw do przyjęcia, że doszło do innych zaniedbań funkcjonariuszy więziennych, w tym uchybień w zakresie nadzorowania warunków pracy osadzonych. Brak sporządzenia karty szkolenia i pisemnego potwierdzenia o jakim mowa w §12 ust. 1 w.w. Rozporządzenia z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy nie miał zaś związku ani ze sposobem wykonywania pracy ani też z uszczerbkiem powoda na zdrowiu. Warunkiem dopuszczenia do pracy było bowiem odpowiednie przeszkolenie. Skoro powód został odpowiednio poinstruowany to należy domniemywać, że posiadał o wymagane umiejętności, a także dostateczną znajomość przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy. Dodatkowo należy zauważyć, że fakt, iż nie należy zeskakiwać z drabiny stanowi element wiedzy podstawowej. Trzeba więc przyjąć, że nawet przy prawidłowym działaniu tj przy prawidłowym sporządzeniu karty szkolenia i uzyskaniu potwierdzenia przez powoda doszłoby do zeskoku i wieloodłamowego złamania kości piętowej. Sporządzenie odpowiedniej dokumentacji nie mogło bowiem zwiększyć świadomości powoda zasad bezpiecznego wykonywania prac na drabinie. Przepis art. 361§1 kc nie został więc naruszony.

Dochodzenie roszczenia za skutki wypadku przy takiej pracy odbywa się na zasadach ogólnych, co oczywiście nie wyklucza dochodzenia roszczeń na podstawie ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (art. 3 ust. 3 pkt 2 tej ustawy według obowiązującego w dacie zdarzenia Dz.U.2015.1242 t.j. ze zm.). Podstawa faktyczna powództwa oraz treść pisma z dnia 5 grudnia 2016r. wskazuje, że powód zrezygnował z dochodzenia roszczeń należnych z ubezpieczenia społecznego i w tej sprawie dochodzi zapłaty jedynie na zasadach ogólnych w związku z twierdzeniem o zaniechaniu szkoleń bhp.

Powód doznał uszczerbku w ramach wykonywania kary pozbawienia wolności. Istnieje powiązanie pomiędzy sposobem wykonywania władzy publicznej a zdarzeniem skoro samo wykonywanie pracy stanowi element sposobu resocjalizacji. Jakkolwiek wykonywanie pracy stanowi obowiązek o jakim mowa w art. 116§1 pkt 4 kkw, jeżeli przepisy szczególne, także wynikające z prawa międzynarodowego, nie przewidują zwolnienia od tego obowiązku, oraz wykonywania prac porządkowych w obrębie zakładu karnego, to jednak w tym przypadku ustalono, że prace powód wykonywał dobrowolnie. Powołane przez Sąd Okręgowy normy odpowiedzialności deliktowej nie są podstawą ochrony związanej ze skutkami ryzyka jakie jest związane z dobrowolnym świadczeniem pracy w ramach wykonywania kary pozbawienia wolności. Powód mógł dochodzić roszczeń w związku z wypadkiem przy pracy, tak na zasadach zabezpieczenia społecznego, jak i w związku z zawarciem przez Gimnazjum umowy o jakiej mowa w §11 umowy. Powód wybrał jednak inny sposób dochodzenia roszczeń. W takim jednak wypadku należało zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 6 kc i 232 kpc wykazać niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej (art. 417 kc), pozostające w adekwatnej przyczynowości z doznanym uszczerbkiem (art. 361§1 kc). Tego powód nie wykazał.

Okoliczności związane z zaniechaniem powoda uczestniczenia w postępowaniu powypadkowym i zrezygnowanie z możliwości uzyskania świadczeń na innych podstawach stanowiło naruszenie obowiązku poszkodowanego minimalizowania szkody. W takim przypadku brak jest podstaw do zastosowania art. 417²kc albowiem dla oceny, czy zasady współzycia społecznego uzasadniają w konkretnej sprawie przyznanie stosownego odszkodowania, nie bez znaczenia jest zachowanie się samego poszkodowanego. Uprawdopodobniono też, że rokowania na poprawę stanu narządu ruchu i wyzdrowienie są dobre (k.34/2).

Z tych względów apelację jako niezasadną oddalono na podstawie art. 385 kpc.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 102 kpc w zw. z art. 391§1 kpc. Uwzględniono bowiem zarówno sytuację majątkową uzasadniającą zwolnienie od kosztów i życiową powoda (ograniczenia w

zdolności do pracy), jak i ustalenie przez Sąd Okręgowy braku sporządzenia wymaganej dokumentacji potwierdzającej szkolenie BHP, które mogło u powoda wywołać subiektywne przekonanie o potrzebie zaskarżenia orzeczenia.

SSO Izabella Dyka SSA Sławomir Jamróg SSA Barbara Baran